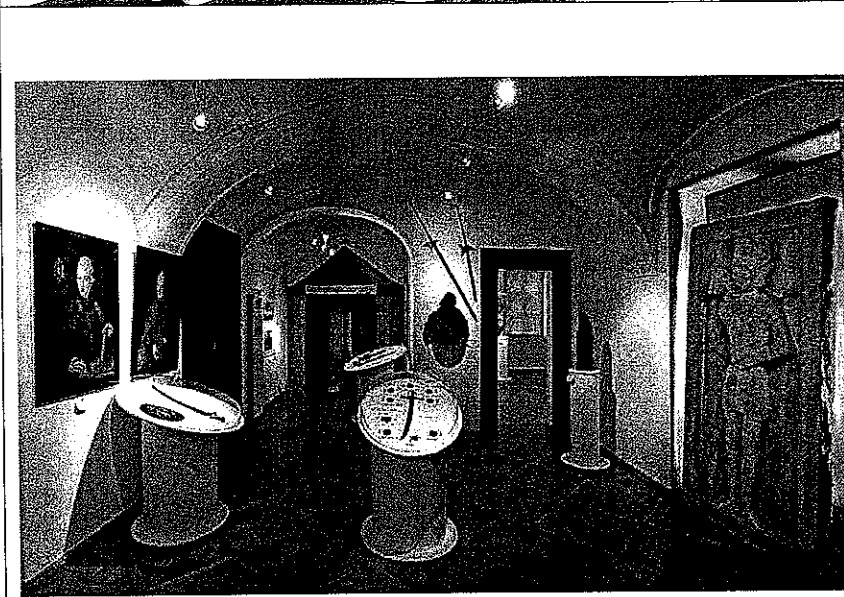

STRATEŠKI NAČRT POMURSKEGA MUZEJA MURSKA SOBOTA

2018 - 2023

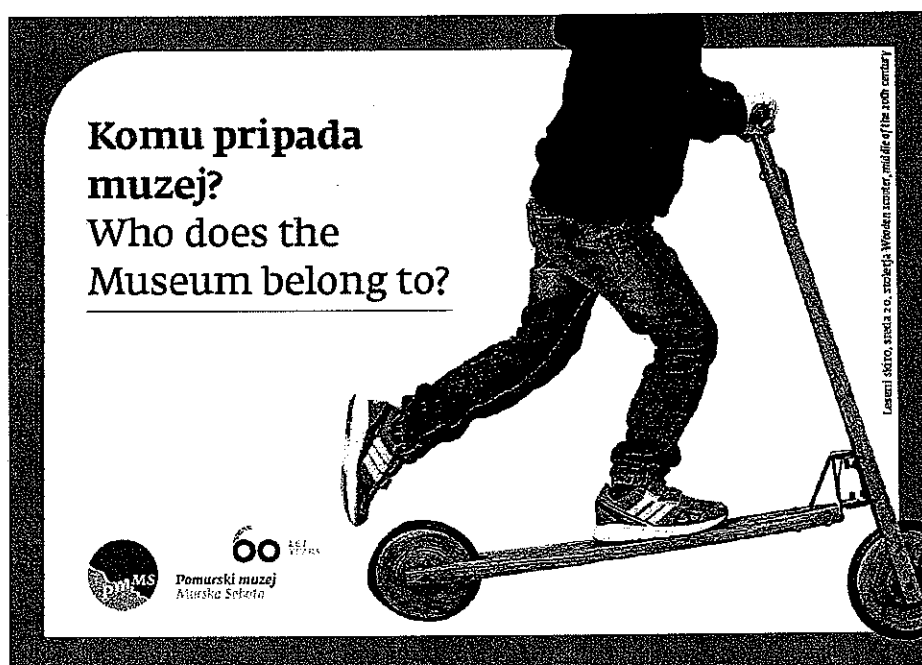

Pomurski muzej
Murska Sobota

VSEBINA

I. POMEN IN VLOGI MUZEJA V OKOLJU IN DRUŽBI	4
1. MUZEJ	
2. SKUPNOST	
3. RAZVOJ	
II. TEMELJNI CILJI STRATEŠKEGA NAČRTA	10
1. OKOLJE IZVEDLJIVIH CILJEV	
2. CILJI V POVZETKU KONKRETNIH PROGRAMSKIH REŠITEV	
III. STRATEGIJA PO VSEBINSKIH SKLOPIH	14
1. ORGANIZACIJA	
2. DELOVNI PROSTORI	
3. KADRI	
4. PROGRAM	
IV. PRIORITETE V POVEZAVI Z NACIONALNIM KULTURNIM PROGRAMOM	25

I. POMEN IN VLOGA MUZEJA V OKOLJU IN DRUŽBI

1. MUZEJ

Definicij muzeja je toliko kot muzejev. Edino, kar ostaja skupno vsem je izvor imena in pomen, ki ga le-to ima, da je namreč muzej prebivališče muz. Muz človekove umetniške ustvarjalnosti in muz njegovih brezštevilnih znanj in spoznanj. Muzej je zbiralec in zapisovalec, je varuh spomina, je učitelj in gibalno tistega razvoja, ki se zna učiti na spoznanjih minulih rodov. Tako kot so brezštevilni človekovi talenti, načini življenja in preživetja, tako so brezštevilni muzeji. Zrasli so na preostankih najpomembnejših arheoloških najdišč, na preostankih ljudskega izročila in bivanjske kulture, na preostankih obrti in industrijskih obratov, na zbirkah likovne, literarne ali filmske ustvarjalnosti, na rezultatih brezštevilnih ved in družbenih sprememb, zrasli so kot opomin človeških tragedij in zmot, kot pripovedovalci zgodovine krajev, pokrajin, držav in narodov. Muzeji imajo pomembno vlogo v družbi pri spodbujanju tolerance in razumevanja v njej. To počnejo tako, da posredujejo nevtralne informacije o zgodovinskem razvoju, ustvarjajo razumevanje do različnih pogledov in nazorov, odpirajo poglede v drugačne oblike življenja in kulture. Skrbijo za identiteto in ponujajo varnost. Muzeji so zato organizacije posebne narave in njihove vloge ne morejo nadomestiti še tako podobne organizacije. Muzeji so ustanove v službi družbe in se tudi definirajo preko te vloge. Tako kot družbena okolja, so muzeji kot institucije predmet nenehnih sprememb toda njihova izvirna ideja je vedno enaka. – interpretirati notranjo vrednost predmetov, navad, običajev, ustvarjalnih dosežkov... in preko njih tudi okolja v katerih ti nastajajo.

Leta 1955 je tedanji republiški organ za prosveto in kulturo Slovenije odločil, da naj se za območje Pomurja, ki se je oblikovalo kot pokrajina, ustanovi pokrajinski muzej. Odločitvi je sledil tedanji okrajni ljudski odbor, ki je muzej tudi dejansko ustanovil kot Pokrajinski muzej za Pomurje s sedežem v Murski Soboti. Temelj tedaj oblikovane stalne muzejske zbirke je predstavljalo gradivo Prekmurskega muzejskega društva, ustanovljenega leta 1935, ki je po dražbi prevzelo v hrambo preostale predmete iz soboškega gradu, nekdanj last soboških grofov Szápáry. Ti so kot zbiralci in mecenari v

svojem dvorcu zbrali mnoge dragocenosti najprestižnejših evropskih umetnikov in obrtnikov. Tako kot grajsko poslopje je bila večina predmetov prodanih. Tisti, ki so ostali pa so še danes del stalne muzejske zbirke, ki se tako kot muzej, nahaja v istem grajskem poslopju, kjer je bila od začetka. Prvim predmetov iz nekdanje opreme gradu se je v 61 letih delovanja muzeja pridružilo veliko drugih. Tem pa tudi veliko različnega dokumentarnega gradiva, s katerim in skozi katerega se ohranja zgodovinski spomin pokrajine in ljudi, ki v njej živijo.

2. SKUPNOST

Muzej so zbirke, so izjemni predmeti lokalne in nacionalne kulturne dediščine, so razstave, so publikacije, so delavnice, predvsem pa so ljudje. Ljudje so tisti, ki delajo muzej, ki uresničujejo njegovo poslanstvo, so stik s skupnostjo- njihove zamisli in ideje so prvo gibalno razvoja. Muzej je v službi skupnosti in njenega razvoja, zato je ustanovljen in temu je namenjeno njegovo delovanje. Pomembno pa je seveda kako muzej doseže, da skupnost prepozna njegovo službo za svojo

Pomurski muzej Murska Sobota je bil od svoje ustanovitve dalje definiran kot splošni muzej regionalnega pomena. Enkrat v poznih šestdesetih letih 20. stoletja je bil brez konkretnega sklepa preimenovan v Pokrajinski muzej Murska Sobota, nato pa tudi registriran pod tem imenom. Konec sedemdesetih let je bil z odločitvijo tedanje Občine Murska Sobota, z drugimi kulturnimi institucijami v mestu, združen v Kulturni center, pozneje imenovan Kulturni center Miško Kranjec. Povezava institucij za različnim načinom delovanja, različnimi cilji in poslanstvi se ni pokazala za uspešno, zaradi česar je bila leta 1992 tudi ukinjena, institucije pa ponovno registrirane kot samostojni javni zavodi. Ne dolgo za tem so pričele muzej pretresati turbulence upravnih in političnih posegov v koncept njegovih pristojnosti in upravljanja. Pri tem je bilo ključno, da je v skladu z Zakonom o uresničevanju javnega interesa za kulturo Republika Slovenija ustanoviteljske pravice nad zavodom v celoti prenesle na sedežno občino Murska Sobota, medtem, ko je delovanje zavoda ostalo še vedno vezano na celotno območje Pomurja. Več kot desetletje so potekala pogajanja med občinami in državo, dokler ni bil sprejet dogovor o financiranju občin in leta 2007 sta muzej skupaj ustanovili Mestna občina Murska Sobota in Občina Moravske Toplice, ki bi naj pogodbeno zagotavljali tudi del sredstev za njegovo delovanje. Obseg

programskega sofinanciranja naj bi se delil v razmerju 25%:75%, pri čemer so vsa sredstva muzeja v upravljanju last mestne občine Murska Sobota. Slednja bi naj zato zagotavljala tudi sredstva za nakup in vzdrževanje opreme ter vzdrževanje objektov v njeni lasti.

Področje delovanja muzejev od leta 2008 ureja novi Zakon o varstvu kulturne dediščine (ZVKD-1), ki nudi državi podlago za financiranje muzejev na osnovi vpisa v razvid muzejev in pooblastila za izvajanje državne javne službe muzejev. Pokrajinski muzej Murska Sobota je bil z zakonom vpisan v razvid muzejev pri Ministrstvu za kulturo, leta 2009 je bil financiran na osnovi novele zakona, od 2010 do 2012 pa na osnovi triletnega pooblastila in pogodbe med ministrstvom, občinama ustanoviteljicama in muzejem. Leta 2013 je bilo muzeju dodeljeno trajno pooblastilo za izvajanje javne službe muzejev na območju Pomurja. Kriteriji, ki jih mora muzej zagotavljati za to, da pooblastilo ohrani, pa se ciklično preverjajo na tri leta.

Preverjanje lahko v vmesnem času opravijo tudi inšpekcijske službe ministrstva ali Služba za premično dediščino in muzeje pri Narodnem muzeju Slovenije. Muzej je do sedaj uspel zagotavljati strokovne kriterije za izvajanje javne službe, dejstvo pa je, da občini ustanoviteljici še zdaleč ne dosegata zakonsko določenih 20% sofinanciranja na obseg sredstev, ki jih zagotavlja Ministrstvo za kulturo RS, ki bi naj zagotavljalo 80% financiranja. Občini sta do leta 2017 zagotavljali v povprečju 4-5 % financiranja muzeja, ostala sredstva zagotavlja Ministrstvo za kulturo ali jih muzej pridobi na osnovi projektov ali kot prihodek iz izvajanja javne službe.

Kontinuirano in primerno varstvo kulturne in nesnovne dediščine, ki je last skupnosti, se lahko zadovoljivo izvaja le v relativno varnem okolju za delovanje institucije. Muzej lahko predlaga in opozarja, nima pa formalnih mehanizmov s katerimi bi lahko vplival na formalno-pravna razmerja med ustanovitelji in financerji. To bi morali urediti slednji med seboj.

Preimenovanje Pokrajinskega muzeja Murska Sobota nazaj v Pomurski muzej, ki je bilo izvedeno na predlog muzeja in s soglasjem ustanoviteljev leta 2011 je bilo pomembno za ohranjanje statusa muzeja kot osrednje regionalne muzejske institucije. 27 pomurskih občin, za katere je s pooblastilom in pogodbo pristojen muzej, se lažje identificira z muzejem, ki ima v svojem imenu ime območja na

katerem deluje. Še vedno pa je najbolj pomembna splošna prisotnost muzeja na terenu, v lokalnih okoljih, med ljudmi, društvu ... in zaupanje v kompetentno in korektno delo njegovega osebja.

3. RAZVOJ

Odvisnost od političnega sistema ali delovanja uprave je samo odraz dejstva, da je muzej družbena ustanova, ki ni in ne more biti ločena od okolja v katerem deluje. Pa vendar je muzej predvsem strokovna ustanova in čeprav največkrat ne more vplivati na politične odločitve, ki določajo njegov razvoj, se prilagaja dani situaciji in izvaja svoj program v skladu s svojim poslanstvom. To pa je predvsem skrb za materialno in duhovno kulturno dediščino, ki so jo od prve naselitve do danes ustvarili prebivalci Pomurja- skrb za njeno varovanje, ohranjanje, proučevanje, promocijo in popularizacijo.

Pomurski muzej za svoje potrebe obdelovanja gradiva in njegove interpretacije dobiva premalo primarnih raziskav iz vrst pristojnih raziskovalnih ustanov zaradi česar se bolj kot drugi podobni muzeji posveča raziskovalnemu delu. V ozadju je zavest, da je povezovanje znanj spretnost, ki lahko rodi mnogo dragocenih sadov in jo je potrebno do konca izrabiti. Muzej svojo več-disciplinarno usmerjenost v pridobivanje znanja ter rezultate lastnih raziskav in dognanj prenaša v objave, publikacije, v razstave, v predavanja, v delavnice, v dokumentarne filme, dokumentacijo o dediščini ali v druge projekte. Pri tem mu zelo koristi, da ima največjo specialno strokovno knjižnico v regiji z ok. 20 000 knjižnimi enotami. Zelo pomembna je periodična publikacija Zbornik soboškega muzeja, ki izhaja od leta 1990 in v kateri se načrtno objavljajo strokovni prispevki muzejskih in zunanjih avtorjev. V založbi muzeja izhajajo tudi druge publikacije, ki so v digitalni izvedbi dostopne tudi na spletni strani muzeja. Nekatere med temi so rezultat projektnega sodelovanja ali sodelovanja med institucijami/ organizacijami. Dober primer je sodelovanje z Mednarodnim odborom za regionalne muzeje s katerim je muzej od 2009 do 2017 izdal 6 publikacij in 1 DVD v angleškem jeziku ter pripravil potujočo razstavo, ki je gostovala v Sloveniji 3x, Italiji, Avstriji 2x, Grčiji, na Finskem in na Hrvaškem 2x. Največji del raziskovanja je bil po letu 2006 namenjen objavljanju rezultatov zaščitnih arheoloških raziskav na trasi pomurske avtoceste, ki so potekala

od 1999. Raziskave so bile objavljene v seriji monografij, ki jo izdaja Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije. Muzej se permanentno prijavlja na razpise in izvaja zaščitna arheološke raziskave. Strokovni delavci muzeja so aktivno vključeni tudi v pripravo predlogov vpisov nesnovne dediščine v nacionalni register. Na terenu dokumentirajo elemente dediščine in zbirajo osebne življenjske zgodbe.

Po stalni razstavi, ki stoji v matični hiši že od leta 1997 in je trenutno v procesu popolne prenove, je bilo v muzeju zasnovanih več celovitih projektov ali razstav, katerih interpretativni naboj je večplasten: Rezultat so strokovno obdelane (restavrirane in dokumentirane zbirke) ali stalne muzejske postavitve na različnih zunanjih lokacijah, kot del lokalnih poskusov ohranjanja dediščine, katalogi, zloženske, članki, filmi..., ki so jih kot avtorji ustvarili ali pri njih sodelovali strokovni delavci Pomurskega muzeja. Od stalne razstave, ki je bila nagrajena s priznanjem EMYA in za katero so avtorji prejeli Valvasorjeva priznanja, so strokovni delavci muzeja prejeli še 5 Valvasorjevih nagrad oz. priznanj (2003, 2008, 2010, 2015) za razstaven projekte. Glede na svojo trajno vrednost med projekti izstopajo: Kološev kabinet umetniške fotografije, ki mu je od 2012 namenjen obnovljeni prostor v soboškem gradu in poleg zaščite darovanega gradiva ponuja možnost nadaljnega raziskovanja. Prvi del stalne razstave Zgodovina zdravstva v Pomurju v gradu Beltincih, ki združuje predmete iz muzejske stalne zbirke in zbirko predmetov, ki jih je muzej pridobil z donacijo leta 2008. Stalna razstava Radgonski mostovi v starem Špitalu v Gornji Radgoni, ki združuje zbirko iz tistega območja in pripoveduje o njegovi zgodovini od naselitve do danes. Skupaj s posebno likovno zbirko in odprtim etnološkim depojem. Pomembna je tudi stalna razstava portretov slovenskih impresionistov, darilo kiparja Draga Tršarja v gradu Murska Sobota. Del širšega promocijskega programa je izdaja prvega skupnega muzejskega časopisa treh pomurskih muzejev, ki ga je v dveh do sedja izdanih številkah (2011 in 2012) v celoti uredil in financiral Pomurski muzej. Muzej se od 2006 tudi aktivno vključuje v projekte čezmejnega sodelovanja in je bil od ali je partner v projektih s Hrvaško: Craftattract in Phis Culture, z Avstrijo: InterArch Steiermark in 321 Go ter z Madžarsko: Rokodelska akademija I in II, Doživetje prostora in e-documenta Pannonica. S sredstvi projektov dopolnjuje vsebino redne dejavnosti, dodatno zaposluje, nabavlja dodatno opremo in vlaga v prostore v upravljanju. Iz projektni sredstev sta bili urejeni

pedagoški učilnici s kuhinjo in pisarno pedagoga ter nova recepcija z muzejsko trgovino v soboškem gradu.

II. TEMELJNI CILJI STRATEŠKEGA NAČRTA

Temelj razvojne strategije Pomurskega muzeja Murska Sobota je, da deluje kot regionalni center za raziskovanje in interpretiranje kulturno-zgodovinskega spomina ter njegovo prevajanje v sodobno medijsko komuniciranje. Muzej se zaveda svojih vrednosti, ki so v zbirkah, v njegovi izobraževalni vlogi in v njegovi socialni vlogi. Svoje poslanstvo izvaja tako, da zbira, varuje in proučuje dediščino ter z različnimi oblikami nagovarjanja okolje v katerem deluje in posredno vpliva na njegov razvoj. Temeljni cilji strateškega načrta so:

1. Ohraniti visoki nivo strokovne kompetentnosti.

Kazalniki:

Ohranjeno število strokovnega osebja najmanj na nivoju iz 2017.

Ohranjen status raziskovalne delavnosti (institucije in posameznikov).

Število priznanj in nagrad za vrhunske dosežke na področju muzeologije in posameznih strok.

Število pridobljenih strokovnih nazivov.

2. Kvalitetni javni programi in njihovo komuniciranje

Kazalniki:

Zagotovljeno proračunsko financiranje javne službe na osnovi predloženih letnih programov iz sredstev Ministrstva za kulturo, najmanj na nivoju iz 2017, in iz sredstev občin ustanoviteljic v skladu z ZVKD-1.

Zagotovljeno financiranje posebnih programov in projektov na osnovi uspešnih prijav na razpise, najmanj na nivoju iz 2017

Število pozitivnih odzivov v javnosti in v medijih .

3. Kvalitetno in tehnološko primerljivo delovno okolje ter okolje za varovanje dediščine

Kazalniki:

Zagotovljen proračunski delež financiranja materialnih stroškov delovanja in investicijskega vzdrževanja na osnovi predloženih letnih programov iz sredstev Ministrstva za kulturo, najmanj na nivoju iz 2017, in iz sredstev občin ustanoviteljic v skladu z ZVKD-1.

Število izvedenih investicije v skladi s programom investicij 2018- 2023

Število izvedenih investicij v okviru projektov.

4. Povezovanje s strokovnimi in drugimi institucijami doma in v tujini

Kazalniki:

Število projektnih partnerjev v domačih in mednarodnih projektih.

Število programskih sodelovanj – gostovanja, izmenjave, izobraževanje.

Število knjig pridobljenih v strokovno knjižnico na osnovi izmenjav med institucijami.

5. Dobro sodelovanje s financerji in ustanovitelji

Kazalniki: :

Potrjeni letni programski in finančni načrti ter poročila o izvedenem programu.

Število izvedenih programov in projektov lokalnega in nacionalnega pomena na območju pooblastila.

Število izvedenih programov in projektov izven območja pooblastila.

Število programov in projektov opravljenih na območju občin ustanoviteljic.

6. Dobro sodelovanje z drugimi deležniki v pomurski regiji in širše

Kazalniki:

Število programov in projektov izvedenih v sodelovanju z drugimi muzeji, drugimi javnimi zavodi, v sodelovanju z gospodarskimi subjekti, društvi in posamezniki.

Višina prihodkov za izvajanje javne službe

Višina prihodkov iz naslova donatorskih in sponzorskih sredstev.

1. OKOLJE IZVEDLJIVIH CILJEV

V Pomurskem muzeju se zavedamo, da delujemo v okolju, ki je na spodnjem delu lestvice po deležu nacionalnega dohodka in se zato težko odloča za neposredna vlaganja v kulturo, še manj za sponzorstvo in donatorstvo. Kljub temu pa dediščino in njene elemente ves čas uporablja pri snovanju projektov predvsem na področju promocije in turizma. Velikokrat brez tega, da bi k načrtovanju in odločanju pritegnili dediščinske institucije. Vsekakor pa se moramo zavedati, da so posledice hitrih odločitev enako usodne na področju dediščine, kakor kjerkoli drugje. Še posebej, če te odločitve ne potrebujejo konkretnih znanj in popolne profesionalne odgovornosti

ampak je v potrebi po hitrih rezultatih, vseeno kako do njih pridemo. Za kulturno dediščino in njeno ohranjanje je škodljivo vsako hitro odločanje brez ustreznega profesionalnega in kompleksnega razmisleka.

V Pomurskem muzeju si bomo še naprej prizadevali, da bomo pridobili primerne prostore za hranjenje in predstavljanje izjemne (po vsebini in obsegu) arheološke zbirke. Kljub temu, da so vsi predlogi in načrti muzeja, ki jih v zadnjem desetletju in pol ni bilo malo, ostali le pobožne želje muzeja, ne pa tudi potreba lastnikov zbirke. Dokler se lastnik zbirke ne bo zavedel kaj ima v svoji lasti in za kako pomemben del njegove identitete (ljudi in prostora) gre, se pač tukaj nič ne bo spremenilo. Muzej pa mora vztrajati in vedno znova opozarjati vse deležnike, da skrb za dediščino ni samo njegovo poslanstvo ampak je odgovornost vseh.

V Pomurskem muzeju si bomo še naprej prizadevali, da povežemo vse pomurske muzeje in muzejske zbirke v neformalno mrežo muzejev znotraj katere bomo lažje zagotavljali svoje ločene in skupne cilje. Pomurska muzejska mreža muzejev in zbirk morda ne bo povezala v enotnem sistemu upravljanja, dokumentiranja, usklajenega strokovnega dela in načrtovanja projektov, ker je v lokalnih skupnostih in v zavodih samih še vedno preveč parcialnih interesov. Lahko pa pomeni začetek celovitejšega razmišljanja o regiji tudi na tem področju in delovanja v interesu skupne regije. Pomurski muzej mora imeti pri tem iniciativo.

Za izvedljivost ciljev je najprej potrebna volja v muzeju samem. Potem je potrebna volja v lokalnem okolju, ki se mora zavedati obveznosti do svojih institucij, predvsem pa do svoje dediščine. In potrebna je volja države, ki bi naredila največ, če bi začela ministrstva v vladi med seboj sodelovati. Muzej namreč ni samo kulturna institucija, je izobraževalna institucija, je socialna institucija in je gospodarski faktor. V medresorskem povezovanju bi bilo izvedljivih mnogo programov, vsebin in idej za katere smo sedaj vsak za sebe preslabotni ali pa jih dvojno financiramo.

Muzej od enih in drugih pričakuje, da razumejo in upoštevajo sistemske rešitev, ki jasno definirajo: ustanovitelja, lastnika, financerja in izvajalca.

So rešitve, ki lahko omogočijo muzeju plačilo po delu, pogojih in obsegu dela, ne pa po uravnilovki glede na število zaposlenih iz proračuna, ki se pa tako ali tako že več kot dve desetletji ni spremenilo. So rešitve, ki lahko naredijo muzej za enakopravnega partnerja v dialogu s potencialnimi uporabniki pa tudi plačniki njihovih storitev tam, kjer te niso zagotovljeno javno dobro. So rešitve, ki muzej delajo konkurenčnega, muzealce pa ambiciozne in tekmovalne. Status ustanove je lahko zagotovljen le preko statusa dediščine za katero skrbi. Tako kot vse ostalo, so tudi dediščina in znanja povezana z njo, določena oblika blaga, ki ima svojo ceno. Ne zato, da bi ga prodajali na prostem trgu, cena je, da se zavedamo vrednosti, ki jo imamo v lasti ali hrambi in zaradi katere ima tudi posreden proizvod svojo tržno vrednost.

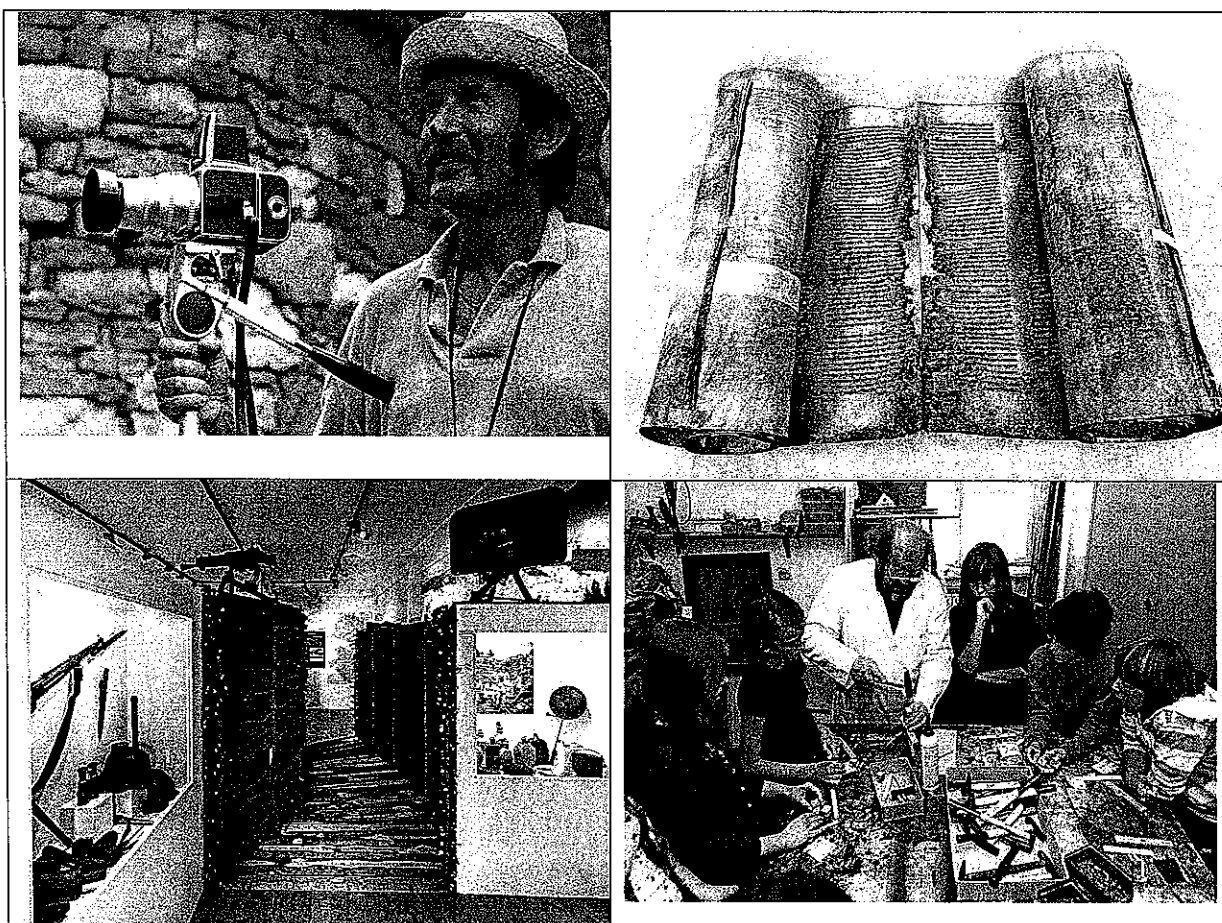
Muzej nikakor ni mrtva kultura kakor nas prepričujejo tisti, ki vidijo edino ustvarjalno živahnost v scenskih dogajanjih in festivalih ali tisti, ki kulturo ločujejo po generacijah. Institucija ni tista, ki dela generacijsko kulturo ampak se posamezniki odločajo med različnimi oblikami kulture po svojih osebnih afinitetah. Muzej je lahko kraji živahnega dogajanja, je kraj druženja, izobraževanja, polnega doživetja mnogih svetov in brezmejnih dimenzij človekovega bivanja, umetniškega užitka ali navdiha. Muzej ali bolje kustosi, v svojih interpretacijah dediščine nadgrajujejo človekovo vsakdanjost in ga podajajo v svet upanja. Ne zato, ker zgolj skrbijo za snovne ostanke preteklosti ampak predvsem zato, ker pripovedujejo o svetu izven snovnosti. O svetu brez katerega se sesuje vsak naš še tako dobro zastavljen načrt kvalitetnega življenja.

1. CILJI V POVZETKU KONKRETNIH PROGRAMSKIH REŠITEV

- **Ohraniti kadrovsko strukturo muzeja na visokem strokovnem nivoju, ki je bil dosežen do sedaj. Odhajajoče kadre načrtno nadomeščati z mladimi, ki se jim mora ponuditi možnost dostopanja do dopolnilnega izobraževanja in usposabljanja ter suverenega vključevanja v izvajanje programa in projektov. Kadrovsko strukturo je potrebno prilagoditi novim komunikacijskim potrebam muzeja in družbe ter jo v tem smislu tudi dopolnjevati.**
- **Nadaljevati s programi, ki so bili kot del javne službe ali kot del projektov dobro sprejeti ali ocenjeni. Smiselno vključevati nove vsebine, ki javnost zanimajo, ki dopolnjujejo učne programe ali turistično ponudbo lokalnega okolja. Razširiti javno komuniciranje z novimi vsebinami in**

novimi mediji. Dobro programsko in projektno partnerstvo doma in v tujini ponuja pravo okolje za uresničitev tega cilja.

- Nadaljevati z zagotavljanjem dobrih delovnih pogojev osebja, pogojev dokumentiranja, hranjenja in varovanja dediščine ter pogojev dostopanja do javnih programov muzeja vsem, ki jih ti zanimajo. To predpostavlja sodelovanje z ustanovitelji, ki so lastniki sredstev v upravljanju (prostorov, opreme in zbirke) in pristojnim ministrstvom, ki lahko edini pomagajo pri uresnitvi tega cilja. Če v njem prepoznajo bodisi interes lokalne skupnosti in/ali interes države. Obnavljanje opreme, nabava nove opreme, prenova prostorov v skladu s standardi hranjenja muzejskega gradiva ter zagotavljanje dostopnosti do vseh javnih prostorov vsem oviranim osebam- so glavni cilj te točke strateškega načrta.
- Nadaljevati s programom dokumentiranja, restavriranja in digitalizacije ter zagotavljanja javne dostopnosti čim več muzejskega gradiva preko razstav, objav, spletnih strani in drugih tematskih digitalnih portalov. Omogočati rabo tega gradiva za potrebe promocije krajev in regije, za potrebe gospodarstva (kreativne industrije, blagovne znamke) in za potrebe izobraževanja.

III. STRATEGIJA PO VSEBINSKIH SKLOPIH

1. ORGANIZACIJA

Poslanstvo

Pomurski muzej Murska Sobota je osrednja regionalna ustanova za varovanje premične kulturne dediščine na območju Pomurja. Njegovo poslanstvo je kompleksna muzejska dejavnost, ki obsega evidentiranje, zbiranje, raziskovanje, varovanje, izobraževanje in različne oblike predstavljanja materialne in duhovne kulturne dediščine, ki so jo od prve naselitve do danes ustvarili prebivalci te pokrajine. V njej so prepleteni kulturni vplivi sosednjih pokrajin in držav ter enkratna ustvarjalnost, ki izvira iz etnične, nacionalne in verske raznolikosti, kakor se je oblikovala skozi stoletja v današnji čas.

Zakonski okvir

Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Pokrajinski muzej Murska Sobota (UR. L. RS št. 34/ 2007)

Odlok o spremembah Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Pokrajinski muzej Murska Sobota (UR. L. RS št. 76/2011)

Strategija razvoja Pomurskega muzeja Murska Sobota 2018 do 2023 – predlog v postopku obravnave in potrditve

Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13 in 32/16)

Zakon o zavodih (Uradni list RS, št. 12/91, 8/96, 36/00 – ZPDZC in 127/06 – ZJZP)

Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13 in 68/16)

Zakon o financiranju občin (Ur.l. RS, št. 123/ 2006, 36/ 2011, 14/ 2015)

Pravilnik o varovanju in hranjenju nacionalnega bogastva in muzejskega gradiva, o vpisu v razvid muzejev in o podelitvi pooblastila za opravljanje javne službe muzejev (Ur. l. RS , št. 47/ 2012)

Pravilnik o določitvi zvrsti predmetov kulturne dediščine (Ur. l. RS, št. 102/2010)

Pravilnik o vodenju inventarne knjige premične kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 122/04 in 16/08 – ZVKD-1)

Pravilnik o pridobivanju nazivov na področju varstva kulturne dediščine in varstva arhivskega gradiva (Uradni list RS, št. 101/08, 47/10 in 33/17)

Icomov kodeks poklicne etike (slovenski prevod 2011)

Sklep o podelitvi pooblastila za opravljanje državne javne službe muzejev za obdobje od 1.1. 2013 do preklica za območje občin: Gornja Radgona, Radenci, Sveti Jurij, Lendava, Dobrovnik, Črenšovci, Velika Polana, Kobilje, Odranci, Turnišče, Ljutomer, Križevci, Razkrižje, Veržej, Murska Sobota, Beltinci, Tišina, Cankova, Gornji Petrovci, Šalovci, Hodoš, Kuzma, Grad, Moravske Toplice, Puconci, Rogašovci za področje arheologije, etnologije, likovne umetnosti in zgodovine.

Sklep o izpolnjevanju pogojev za vpis v razvid muzejev pri Ministrstvu za kulturo, 2016

Interni predpisi:

Pravilnik o organizaciji dela v Pomurskem muzeju Murska Sobota in sistemizaciji delovnih mest, 2012

Pravilnik o zbiralni politiki v Pomurskem muzeju Murska Sobota, 2017

Pravilnik o izrabi delovnega časa v Pomurskem muzeju Murska Sobota, 2011

Pravilnik o najemu prostorov v Pomurskem muzeju Murska Sobota, 2017

Pravilnik o vstopninah v Pomurskem muzeju Murska Sobota, 2014

Težišče v 2018- 2023

1.

Izvajanje državne javne službe muzejev kakor jo opredeljujeta zakonodaja in pooblastilo. Prizadevanje za primerno financiranja te službe s strani ministrstva pristojnega za kulturo. Pomurski muzej Murska Sobota mora skrbeti za izpolnjevanje kriterijev za ohranitev pooblastila za izvajanje javne službe muzejev in ohraniti status osrednjega splošnega regionalnega muzeja za Pomurje

2.

Izvajanje obveznosti do lokalnih skupnosti in prizadevanje za uresničevanje obveznosti občin ustanoviteljic do javnega zavoda kakor jih opredeljuje zakonodaja. Zagotovitev sofinanciranja programa javne službe do višine 20% vseh sredstev v

razmerju 75% MO Murska Sobota in 25% Občina Moravske Toplice. Druge občine zagotovijo financiranje v skladu s posebnimi programskimi ali projektnimi pogodbami za materialne stroške programa, ki se bo izvajal na njihovem območju.

3.

Statusu muzeja in njegovim zmogljivostim primerno izvajanje del, ki presegajo okvir javne službe in primerno reguliranje postopkov med muzejem in naročniki ali projektnimi partnerji s pogodbami oz. dogovori.

4.

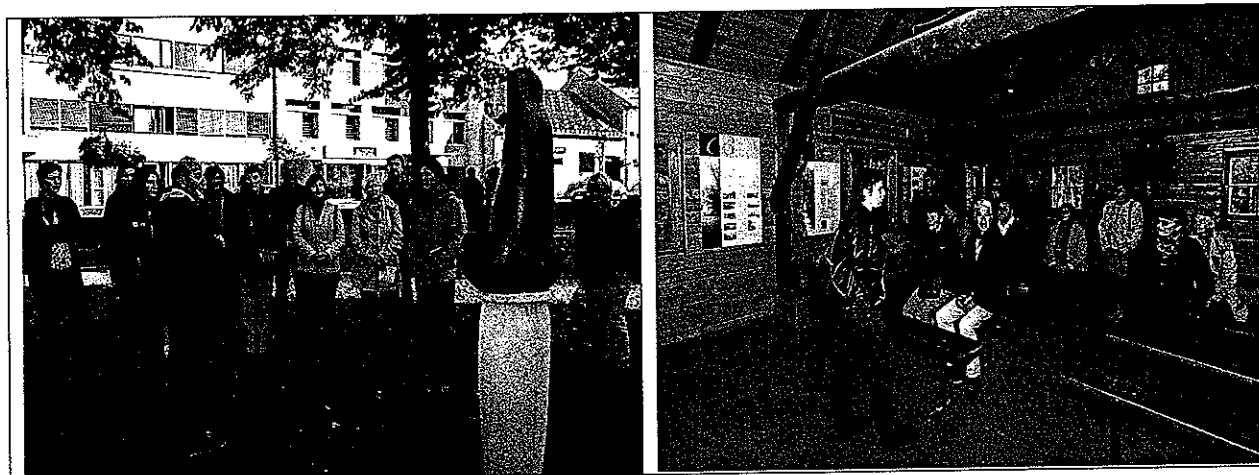
Organiziranje dela muzeja v skladu s predpisi ter pogodbami in dogovori.

5.

Reguliranje mreže stalnih razstav z gradivom iz stalne zbirke muzeja s katerimi upravljajo druge pravne osebe, z namenom zavarovanja zbirk in usklajenega sistema štetja obiskovalcev ter pobiranja vstopnin.

6.

V primeru, da bo v petletnem obdobju postalo aktualno povezovanje javnih zavodov na področju varstva kulturne in nesnovne dediščine mora Pomurski muzej ohraniti primarno vlogo, ki mu gre glede na obseg in raznolikost zbirk, urejeno restavratorsko-konservatorsko službo, organizirano pedagoško službo, največjo specialno knjižnico v regiji, raziskovalne, publicistične in razstavne reference.

2. DELOVNI PROSTORI

Pomurski muzej Murska Sobota opravlja svojo dejavnost v prostorih soboškega gradu, katerega lastnik je Mestna občina Murska Sobota. Delovni prostori muzeja obsegajo: prostore uprave, kustodiatov in strokovne knjižnice, prostore za izvajanje primarne konservatorske in restavratorske dejavnosti, prostore za izvajanje pedagoških programov, prostore stalne razstave s pripadajočimi prostori recepcije, muzejske trgovine in sanitarij, prostor Kološevega kabineta umetniške fotografije, prostore za občasne razstave, prostore za depoje za hranjenje muzealij in prostore za skladiščenje opreme in orodja. Od 2017 Pomurski muzej upravlja s celotnim objektom v katerem pa so še drugi uporabniki (Zavod za kulturo, turizem in šport Murska Sobota, Mladinski kulturno informacijski klub, Javni sklad ljubiteljske kulture in Mestna občina Murska Sobota) s katerimi pogodbeno rešuje vprašanja skupne uporabe in vzdrževanja objekta. Od leta 2006 ima muzej v lasti skladiščni objekt na Lendavski ulici 1 v Murski Soboti površine 300 m² s pripadajočim zemljiščem in deležem služnostne poti. Objekt uporablja za potrebe depoja, ki pa ne dosega standardov, ki so za to potrebni. Zaradi slabih razmer na drugih lokacijah, kjer je gradivo očitno propadalo ali zaradi najemnine za katero muzej ni imel sredstev, je bilo gradivo preseljeno v ta objekt, ki pa je potreben temeljite prenove. Del stalne zbirke muzeja se nahaja v Špitalu v Gornji Radgoni v lasti Občine Gornja Radgona s katerim upravlja zavod Kultprotur. V objektu je od 2006 na ogled stalna likovna zbirka, od 2014 pa stalna razstava Radgonski mostovi in ogledni depo. Del stalne zbirke muzeja se nahaja tudi v gradu Beltinci v lasti Občine Beltinci, kjer je od 2008 na ogled stalna razstava o zgodovini zdravstva v prostorih s katerimi upravlja Zavod za kulturo in turizem Beltinci. V dveh prostorih lendavskega gradu v lasti Občine Lendava, s katerim upravlja Galerija- muzej Lendava, se nahaja del arheološke zbirke muzeja, ki je trenutno zaprta. V letu 2019 naj bi prenovljeno zbirko ponovno odprli. V kmečki hiši v Krplivniku, ki je v lasti občine Hodoš, je razstavljen del stalne etnološke zbirke. Del nekdanje zbirke Radenske d.d., ki se je nahajala v Marijini vili v Zdraviliškem parku v Radencih, je bil prenesen v depo v gradu Murska Sobota, del pa v skladišče Radenske v Boračevi.

1.

Permanentna skrb za vzdrževanje prostorov v upravljanju muzeja in tistih v katerih se nahaja gradivo, ki je del stalne zbirke muzeja. Vzdrževanje vseh prostorov v skladu s standardi spomeniškega varstva in dejavnosti, ki v njih poteka.

2.

V sodelovanju z Mestno občino Murska Sobota prizadevanje za sanacijo in vzdrževanje celotnega objekta grad v Murski Soboti kot kulturno-zgodovinskega spomenika in objekta v javni rabi: tehnično in vsebinsko. Ne glede na število uporabnikov in funkcionalno raznolikost je o gradu v Murski Soboti potrebno razmišljati kot celovitem spomeniku, ga tako obnavljati, vzdrževati in predstavljati. Muzejska dejavnost ima ob tem znotraj jasne opredelitve namembnosti objekta svojo pomembno funkcijo. Za celotni objekt bi bila pomembna sanacija v smislu kar najboljšega izkoristka toplote in varčnega ogrevanja, kar je možno doseči z zamenjavo oken, izolacijo, kjer je to možno, in zamenjavo energenta.

3.

Predlog investicijskega načrta za prostore v gradu Murska Sobota do leta 2023:

- pridobiti celovito dokumentacijo za upravljanje z objektom za javne potrebe - 2018,
- zamenjati peči v povezavi z zamenjavo energenta, postopno prilagajanje instalacij- do konca 2020 ,
- postopno zamenjati okna (najprej enojna)- do konca 2023
- prenoviti vodovodno in kanalizacijsko omrežje s priklopi na nove jaške- 2018/19,
- prenoviti požarni in proti-vlomni sistem v skladu z Elaboratom požarne varnosti- 2018,
- dokončati prenovo skupnih sanitarij v JZ delu pritličja in urediti nivojske razlike v zahodnem arkadnem hodniku grajskega dvorišča- 2020,
- urediti dostop za ovirane osebe z izgradnjo panoramskega dvigala na dvoriščni strani gradu in delnimi nivojskimi premostitvami znotraj objekta- 2021,
- sprostiti dve stopnišči in urediti dve evakuacijski vertikali- 2022,
- urediti dostop do dela podstrešja s stopniščem v S traktu- 2023,
- postopno prenoviti del depoja za hranjenje ogroženega oz. najbolj občutljivega gradiva (podí,protipožarni mavec, požarna vrata)- 2019

4.

Prenova in oprema skladišča na Lendavski 1 v Murski Sobot na osnovi že izdelanega projekta. V primeru, da Pomurski muzej ne bo pridobil drugih prostorov za depo oz. arheološki muzej na drugi lokaciji. Predlog ureditve do leta 2023:

- ureditev objekta za potrebe depoja /dostopnost, predelava v dve nadstropji, notranja komunikacija, električna, voda, klima, vlažilci, požarno- varnostni sistem/,
- ureditev in oprem prostora za sprejem gradiva (akcesija) in osnovno konservacijo,
- ureditev prostora za dokumentiranje gradiva s fotografskim studiem
- postopno nameščanje standardizirane opreme za hranjenje posameznih tipov gradiva,
- ureditev zunanjega prostora za čiščenje dospelega gradiva.

5.

V sodelovanju z Ministrstvom za kulturo nadaljnje iskanje možnosti za realizacijo projekta arheološkega muzeja za vse arheološko gradivo pridobljeno z zaščitnimi arheološkimi izkopavanji v Pomurju, ki po svoji kvaliteti pokrajino umešča v center poselitvenih tokov od prazgodovine do srednjega veka.

6.

Skupaj z občino Beltinci sodelovati pri prenovi prostorov v pritličju S trakta beltinskega gradu za širitev stalne muzejske razstave Zgodovina zdravstva v Pomurju. Ureditev manjšega depoja za del te zbirke. Dokončanje vseh del do 2021.

7.

Skupaj z Radensko d.d. sodelovati pri prenovi Marijine vile (po predloženem projektu iz 2016) za potrebe stalne zbirke Radenske. Dokončanje del do 2019.

3. KADRI

Pomurski muzej Murska Sobota od leta 2017 zaposluje 13 oseb za nedoločen čas. Od teh jih je 12 financiranih iz državnega proračuna, pol plače eni osebi pa zagotavljata MOMS in Pomurski muzej in prihodkov javne službe. Prav tako zaposluje poljudno število ljudi za določen čas, katerih osebni dohodek se financira iz sredstev državnega proračuna in sofinancira iz sredstev občin (javna dela- povprečno 3-4 na leto) in projektnih sredstev (2017– 2 osebi).

Težišče 2018 – 2023

1.
Prenoviti Pravilnik o organizaciji dela in sistemizaciji delovnih mest s kadrovskim načrtom iz 2012 v letu 2018.
2.
Ohraniti sedanje število zaposlenih, katerih dohodek se financira iz sredstev državnega in občinskega proračuna.
3.
Prizadevati si za pridobitev sredstev državnega proračuna za plačo dokumentalista.
4.
Prizadevati si za pridobitev projektnih sredstva za plačo osebe za stike z javnostmi in marketing.
5.
Prizadevati si za pridobitev celotne plače hišnika- vzdrževalca gradu Murska Sobota, ki bi nadziral tudi zunanje muzejske lokacije (depoje) iz sredstev proračuna Mestne občine Murska Sobota.
6.
Nadaljevati s vključevanjem v javna dela in zaposlovati osebe različnih profilov (vzdrževanje, recepcija, dokumentiranje).
7.
Razširi program prostovoljnega dela s vključevanjem študentov in upokojencev v delo z obiskovalci, z zbirkami, pri restavriranju in v dokumentaciji. Vključevanje lokalnih prostovoljcev za delo v lokalnih skupnostih.

4. PROGRAM

Pomurski muzej Murska Sobota pripravlja letne delovne programe, ki temeljijo na rezultatih aktualnega muzejskega dela, željah in potrebah lokalnih skupnosti oz. drugih naročnikov, predstavljanju rezultatov dela sorodnih ustanov in na projektnem delu oz. delu po pogodbi. Letni delovni program v pretežnem delu financira Ministrstvo za kulturo na osnovi štiripartitne pogodbe z ustanoviteljema in muzejem.

Težišče 2018 – 2023

1.

Izvajati nalog in obveznosti javne službe muzejev na celotnem območju, ki spada pod pristojnost muzeja, na strokovnih področjih za katera velja pooblastilo.

2.

Dokončati digitalizacijo celotnega preostalega analognega dokumentarnega gradiva in vnos celovitih podatkov v muzejski dokumentacijski program. Do konca 2020

3.

Nadaljevati z letnimi inventurami gradiva in cikličnimi revizijami (inventura, vrednotenje, vnos lokacije) ter postaviti prioritete konserviranja in restavriranja v posebnem konservatorsko- restavratorskem načrtu za najmanj 3 leta (2018- 2020). V skladu s tem organizirati delo lastne delavnice in se dogovoriti z zunanjimi specializiranimi delavnicami.

4.

Nadaljevati zagotavljanje pogojev hranjenja gradiva v skladu z minimalnimi standardi za posamezne tipe gradiva v povezavi s programom investicij prenove depojev in programom nabave opreme za hranjenje.

5.

Izvajati sistematične raziskave na strokovnih področjih muzeja in proučevanje območja. Prioritetno za potrebe dokumentiranja zbirk, razstav, publiciranja ter drugih programov in projektov.

6.

Izvajati razstavno dejavnosti z naslednjimi prioritetami:

Popolna prenova stalne razstave *Ljudje ob Muri* v gradu Murska Sobota v skladu z novimi vsebinskimi smernicami usklajenimi na kolegiju kustosov v 2016 in 2017.

- Narava in način življenja – 2018
- Življenje v arheoloških obdobjih od prazgodovine do srednjega veka- 2018-19
- Življenje na gradovih – 2019
- Življenje v mestu- 2019
- Življenje na podeželju- 2019
- Cerkevna in verska podoba- 2020
- Gospodarske dejavnosti- 2020
- Etnična in kulturna raznolikost- 2021
- Konflikti in mirovni procesi- 2021
- Miti in resničnost- 2020

Vzporedno dodajanje vsebin za otroke

Vključitev avdio - vodičev za aplikacijami v 4 jezikih ter delom za slepe in slabovidne do 2019.

Dokončanje oglednega depoja za tekstil in ostalo občutljivo gradivo v gradu Murska Sobota. 2017 – 2020

Prenova stalno arheološke razstave v Galeriji- muzeju Lendava. 2018- 2019:

Dokončanje 2. dela stalne razstave Zgodovina zdravstva v Pomurju v gradu Beltinci. 2019- 2021:

Postavitev stalne razstave Radenske v Marijini vili v Radencih. 2019

Postavitev vsaj ene večje avtorske razstave s publikacijo na leto.

- 2017- 2018 : Čez ta prag me bodo nesli, ko zatisnil bom oči
- 2018- 2019 Prekmurje- miti in resničnost (100 let priključitve Prekmurja k Sloveniji) – po zaprtju delni prenos v stalno razstavo 2020
- 2018 Slovani s Ples – delni prenos v stalno razstavo v 2019
- 2018 Ludvik Vrečič v sodelovanju z Galerijo Murska Sobota
- 2019: Franc Košar
- 2020 Prekmurje v bronasti dobi

Postavitev vsaj ene manjše avtorske razstave na leto.

- 2018: Kulturna dediščina Pomurja (Evropsko leto kulturne dediščine- prenosna razstava)
- 2018: Grob Rimljanke iz Murske Sobote- prenos v stalno razstavo 2019

- 2018- 2019: Trije gradovi, dve deželi, ena zgodba – projekt in del prenove stalne razstave

Organiziranje gostovanj razstav drugih ustanov in gostovanj lastnih razstav v drugih ustanovah. Doma in v tujini.

7.

Izvajanje pedagoških programov v povezavi z razstavami in učnimi načrti ter permanentnih pedagoških in andragoških programov: predavanj, vodstev, učnih ur, delavnic, igralnic...

8.

Organiziranje drugih programov za javnost v povezavi s prazniki, spominskimi dnevi, posebnimi dogodki in drugo. (Spominski dan holokavsta, Kulturni praznik, Mednarodni muzejski dan, Poletna muzejska noč, Dan judovske kulture, Dnevi evropske kulturne dediščine, Ta veseli dan kulture in drugi).

9.

Ohranjanje nivoja izdajateljske dejavnosti z novimi vsebinami:

Zbornik soboškega muzeja:

- Prekmurci v 1. svetovni vojni (posebna številka)—2018
- Smrtne šege in navade v Pomurju in Porabju (posebna številka)- 2018
- Splošna dvojna številka – 2019/2020
- Posebna zgodovinska številka – 2021
- Splošna dvojna številka- 2022/2023

Katalogi stalnih in občasnih razstav, priložnostne monografije, vodniki po razstavah, zloženke, pedagoški listi, vabila, plakati, filmi na različnih nosilcih.

Objavljanje digitalnih publikacij na spletni strani muzeja.

10.

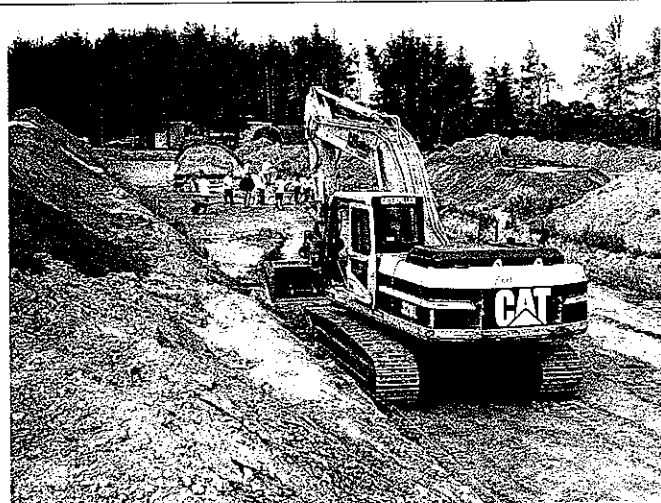
Posodobitev in poenostavitev spletne strani muzeja v slovenskem in angleškem jeziku v 2018. Posvetiti večjo pozornost informiranju javnosti preko različnih platform, povečati obseg marketinga in sponzorstva. Razširitev izbora artiklov v muzejski trgovini z izdelki domačih umetnikov, oblikovalcev in rokodelcev.

11.

Izvajanje projektov v skladu s pogodbami:

- Arheološke raziskave terena kot del zaščitnih arheoloških raziskav
- 2016- 2019: 321 GO (Slovenija- Avstrija)
- 2017 – 2020 e- documenta Pannonica (Slovenija- Madžarska)

- Ostali mednarodni, nacionalni in lokalni projekti.

IV. PRIORITETE V POVEZAVI Z NACIONALNIM KULTURNIM PROGRAMOM

Pomurski muzej Murska Sobota bo izvajal svojo službo v skladu z javnim interesom za kulturo na področju varstva kulturne dediščine.

Spodbujal bo kulturno raznolikost

Muzej bo oblikoval programe ter se vključeval v projekte, ki poudarjajo pomen muzeja kot osrednje muzejske ustanove na etnično, narodno in versko mešanem območju. Prizadeval si bo za sodelovanje, oblikoval in spodbujal bo programe in projekte varovanja in predstavljanja kulturne dediščine madžarske narodnosti in romske etnične skupnosti v Prekmurju ter slovenske narodnosti na Madžarskem in v Avstriji.

Zagotavljal bo široko dostopnost kulturnih dobrin

Muzej si bo prizadeval, da bo njegovo delovanje priznано kot nacionalno in lokalno pomembno in bodo na ta način tudi finančno podprti njegovi programi in razvojni cilji. Pomurski muzej Murska Sobota si bo posebej prizadeval, da bo njegova ponudba dostopna čim bolj širokemu krogu uporabnikov. Pomembno je nadgrajevanje obstoječih digitalnih informacij o zbirkah in rezultatih raziskav na spletu za potrebe izobraževanja, poslovanja in preživljanja prostega časa uporabnikov. Enako pomembna pa je tudi ureditev fizične dostopnosti do zbirk in vseh javnih programov muzeja osebam s posebnimi potrebami.

Kulturno vzgojo bo izvajal kot ustvarjalno vzgojo in kot vzgojo za ustvarjalnost

Muzej se bo trudil povečati število lastnih pedagoških in andragoških programov ter se bo vključeval v tiste programe in projekte katerih namen je spodbujanje izobraževanja. Poudarek bo na izvajanju tematskih učnih ur z delovnimi listi izdelanimi na podlagi šolskih učnih programov, delavnicah, predavanjih in permanentnem izobraževanju vseh starostnih in izobrazbenih skupin na sploh.

Kulturo bo promoviral kot pomembno razvojno kategorijo: kultura kot generator gospodarskega razvoja, človeških virov, kvalitete življenja in socialne kohezivnosti

Pomurski muzej Murska Sobota se s svojo dejavnostjo vključuje v različne raziskovalne programe, katerih namen je dvig duhovnih in kulturnih potencialov regije za potrebe večje ekonomske učinkovitosti. S projektnim delom bo nadaljeval tudi v prihodnje, predvsem na področju raznolikosti kulturne ponudbe območja, kulturnega turizma, pomoči pri oblikovanju izvirnih blagovnih znamk in iskanja oblik vključevanja svojih potencialov v nacionalne in regionalne infrastrukturne programe

Strateški načrt Pomurskega muzeja Murska Sobota je pripravila:

Metka FUJS, direktorica, muzejska svetnica

Pri programskih vsebinah so sodelovali:

Jelka Pšajd, muzejska svetovalka
dr. Branko Kerman, muzejski svetnik
Tamara Andrejek, višja kustosinja
mag. Samo Sankovič, višji kustos

Oktober, 2017